

K 7/M 45

120000869126

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

RUSE
2019
EUROPEAN
CAPITAL OF CULTURE
CANDIDATE CITY

53.
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
16 – 31.03.2013
РУСЕ, БЪЛГАРИЯ

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

53.
INTERNATIONAL FESTIVAL
16 – 31.03.2013
RUSE, BULGARIA

RUSE MUNICIPALITY
MINISTRY OF CULTURE

ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА
NBG Group

41 7
—
48

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

53. МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ **МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ**

Член на Европейската асоциация на фестивалите

Русе, 16 – 31 март 2013

ОТКРИВАНЕ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000869126

Филхармония
ДЖОРДЖЕ ЕНЕСКУ
Букурещ

Диригент
КРИСТИАН БАДЯ

Солист
МИНЧО МИНЧЕВ цигулка

Оргахим®
Основана 1901

16.03 събота, 19 ч.
Доходно згание

148394

ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА
NBG Group

i bank

Инвестбанк|АД

Montupet

Програма

.I.

ДЖОРДЖЕ ЕНЕСКУ

(1881-1955)

Прелюд в унисон

из *Сюита за оркестър №1*, до мажор, оп. 9
1903

ХЕНРИ ВИЕНЯВСКИ

(1835-1880)

Концерт за цигулка и оркестър №1

фа-диез минор, оп. 14

1853

Allegro moderato

Preghier. Larghetto

Rondo. Allegro giocoso

.II.

КЛОД ДЕБЮСИ

(1862-1918)

***Морето* – три симфонични ескиза**

1903-1905

От зори до пладне

Игра на вълните

Диалог на вятъра и морето

ХЕКТОР БЕРЛИОЗ

(1803-1869)

Увертюра *Римски карнавал*

1838

Историческото съзнание асоциира **Джорже Енеску** като създател на съвременната румънска композиторска школа. *Музиката за мен не е състояние, а действие* – казва композиторът и това е ключът към възприятието на неговата витална, бурно-експресивна, излъчваща енергията на румънския фолклор, музика. Изследвайки дълбоко звуковия материал и съчетавайки елементи от националния фолклор и структури от европейската традиция, той достига до лично свои оригинални и новаторски решения. **Сюитата за оркестър №1** е написана през 1903 година, а премиерата ѝ е на 23 февруари 1903 с Букурещката филхармония под диригентството на автора. Първата ѝ част *Прелюд в унисон* е олицетворение на един от най-характерните за него музикално-структурни похвати – унисонът, като убедително и автентично средство за идентичност. Тя показва способността му да създава и развива кратки мелодични ядра в мащабни платна и да борава уникално с оригинални темброви ефекти, достигайки до революционни решения в областта на оркестрацията.

Първият концерт за цигулка, създаден през 1853 във Ваймар, посветен на Фридрих Вилхелм IV и изпълнен за първи път с голям успех на 27 октомври същата година в Лайпциг, е една от най-значимите творби на младия **Хенри Виениявски**. В него намира продължение виртуозно-романтичната линия, идваща от Паганини, Ернст и Виотан. Ако по елегантност и изящество концертът е по-близо до Виотан, то по богатството на колорита и изобретателността на орнаментиката той кореспондира с Паганини. За Виениявски този концерт е от особено значение – своеобразно творческо кредо на 18-годишния цигулар, вече придобил славата на един от най-ярките виртуози в Европа. Творбата е първият му творчески връх и възплъщение на романтичните му търсения и светоусещане през този период.

Първата част е изградена върху контраста между активната, мощна, страстно драматична и напрегнато развълнувана първа тема и лиричната, извънредно изразителна и също нелишена от волеви интонации, втора.

Втората част – молитва, е статична и лирично-съзерцателна, а встъпващият с *аттаса* Финал е грациозно празнично рондо, искрящо от виртуозност и жизнена енергия.

Разнообразието на емоциите е оригинално постигнато чрез средствата на ярката виртуозност. Главното изразно средство е живописната декоративна бравурност и завладяващата *каскадна* ефективност. Главозамайващите пасажки, изобретателните акорди и виртуозни щрихи, летящите флажолети и пищното темброво разнообразие създават зримо усещане за празничност, зрелищност и самобитна театралност.

Първото изпълнение на *Морето* на 15 октомври 1905 в Париж е посрещнато недружелюбно и дори враждебно. Съвременниците не могат да приемат творческата смелост на **Клод Дебюси**, нетрадиционната, свободно разгръщаща се форма, фрагментарния тематизъм, уникално и щедро заливащите ги натурални ладове и хроматизми, странните пентатонични и богато орнаментирани мелодии... Творбата предизвиква оживена полемика, в която най-позитивна позиция заемат тези, които в реалността на звуковите образи виждат новите тенденции в естетиката и стила на Дебюси. *Струва ми се, че Морето маркира нова фаза в еволюцията на композитора – вдъхновението е по-мъжествено, колоритът – по-свеж, а линиите – по-релефни* (М. Калвокореси). И когато през януари 1908 на диригентския пулт застава самият Дебюси, суперлативите не закъсняват – *най-добра партитура, изпълнение на всичко най-музикално, истинска симфония...*

Създаването на пиесата е свързано не само с преклонението на Дебюси към природата, а и с една нова любов в сърцето му – след развода с Р. Тексие (1904) композиторът се жени за Ема Бард и посвещава *Морето* на новата си съпруга Ема Дебюси.

Всеизвестна е страстната любов на Дебюси към природата. Многобройни неговии писма, статии, изказвания документират възторженото ѝ опоептиране и провъзгласяването ѝ като висш източник на вдъхновение. *Музиката е най-близко до природата... Само музикантът има привилегията да усети и открие поезията на деня и нощта, земята и не-*

бето, играта на вълните, полъха на вятъра, залеза на слънцето.

Аз създадох религия от тайнството на природата. Тези думи биха били прекрасно мото към Морето. Пантеистичното обожествяване на величествената природа пронизва живописната картинност на трите ескиза, представящи с изключителна звукопис три състояния на морето – от гладката тиха повърхност, гремеща под пелената на утринната омара, през възхитителната фантастична игра на вълните, до тъмена на водната стихия и яростната борба с неукротимия вятър. Симфоничната изобразителност и играта на тембри са уникални, а оркестрът в Морето, по думите на композитора, е шумен и разнообразен като... морето.

Експанзивен и чувствителен, Хектор Берлиоз е истински романтик. *Музикант с вулканична дарба, един от най-смелите новатори в историята на оркестровата музика, първокласен майстор на операта, създател на програмния симфонизъм...* – това са само някои от щриховете към портрета му като синоним на новаторство и експеримент.

Създаването на *Увертюрата Римски карнавал* е свързано с един от най-интересните епизоди в живота на Берлиоз. В края на 1830 той най-после получава прочутата *Римска премия* на Парижката консерватория и заминава за Италия. И резултатите не закъсняват – симфонията *Харолд в Италия* и цяла серия увертюри, сред които и *Римски карнавал*, замислена като втора увертюра към операта *Бенвенуто Челини*. Сюжетът на операта е свързан с живота на италианския скулптор и художник от 16. век Бенвенуто Челини. Темата за твореца е една от постоянните страсти на Берлиоз и в тази опера той я интерпретира смело, с блясък, жизненост и вътрешна енергия. След пет години композиторът създава втора увертюра към същата опера, свързана с най-оригиналния момент от музикалното действие – централната сцена – карнавалът в Рим. За голямо разочарование на автора, операта не е приета добре, но *Римски карнавал* има огромен успех още с първото си представяне и заживява самостоятелен музикален живот. Увертюрата е искряща, виртуозна оркестрова пиеса, в която пулсира горещият ритъм

на Италия. В началото звучи темата на Бенвенуто Челини, близка до италианската канцонета, а след нея нахлуват шумовете, пъстрият калейдоскоп от карнавални образи прераства във вихрен народен танц – италианско *салтарело*, и завършва с оркестрови фойерверки, постигнати с блестяща игра на тембри и пищен инструментален колорит.

210-годишнината от рождението на композитора е само допълнителен повод отново да се връщаме към уникалността на неговите послания и неповторимо светоусещане.

Световната кариера на **Кристиан Бадя** включва престижни ангажименти в най-големите концертни зали и оперни театри в Европа, САЩ, Азия и Австралия.

В *Карнеги Хол*, *Сантърс Хол*, зала *Плейел* или *Концертгебау* Кристиан Бадя дирижира често Кралската филхармония и Симфоничния оркестър на *Би Би Си*, Симфоничния оркестър на Гьотеборг, Чешката филхармония и Филхармонията на Санкт Петербург, оркестър *Резидент* и Амстердамската филхармония, Филхармоничния оркестър на Френското радио, Националния оркестър на Лион, Оркестъра на Академия *Санта Чечилия* в Рим, Оркестър *РАИ* в Торино, Оркестъра на Флоренция, *Гулбенкян* оркестър в Лисабон, Будапещенската филхармония, Националния оркестър на Испания и др. В Азия дирижира филхармонията на Хонг Конг и пътува на турнета в Япония с Токийската филхармония. В Северна Америка Бадя е чест гост-диригент на Симфоничния оркестър в Питсбърг, Националния симфоничен оркестър във Вашингтон, на Симфоничния оркестър в Монреал и симфоничните оркестри в Атланта, Детройт, Балтимор и др.

Огромният репертоар на Кристиан Бадя обхваща творби от Бах, Хайдн, Моцарт и Бетовен до композитори от 21. век. Дирижира пълния цикъл от симфонии на Брукнер и Малер, както и голяма част от класическия и романтичен репертоар. Програмите му често включват произведения от такива майстори на 20. век като Цемлински, Шьонберг, Берг, Веберн, Барток, Прокофиев, Шостакович, Стравински, Месиен, Лигети и Берио. Специалният му афинитет към френската култура е ясно изразен в концертните му програми и записи, посветени на френската музика.

Силната му привързаност към съвременната музика го води до директно сътрудничество с много композитори. Сред тях са Ленърд Бърнстейн, Самюел Барбър, Питър Менин, Майкъл Типет, Джордж Крѐмб, Джон Корелиано, Кристофър Рауз и румънски композитори като Дан Дегю, Доина Ротару, Корнел Тарану и Шефан Никулеску. В своите концерти той често дирижира творби от съвременни румънски композитори.

Дискографията му включва Симфония №3 от Сен-Санс с Кралската филхармония за компанията *Telarc*, наградените записи на симфонии от американските композитори Роджър Сешънс и Питър Менин, както и запис на живо на операта *Антоний и Клеопатра* от Самюел Барбър, който печели наградата *Грами*.

Кристиан Бадя се появява често в телевизионни програми в САЩ. Той се представя и с концертни програми и оперни постановки по телевизиите в Италия, Холандия, Испания, Великобритания, Австрия и Япония и на фестивали във Флоренция, Виена, Париж, Мюнхен, Букурещ, Хонг Конг и Верона. За период от 10 години е музикален директор на *Фестивала на Двата свята* в Сполето.

Сред имената на големите артисти, с които Кристиан Бадя си сътрудничи, са Ленърд Бърнстейн, Мстислав Ростропович, Йо Йо Ма, Йефим Бронфман, Шломо Минц, Мигори, Чо Лянг Лин, Мицуко Учига, Миша Майски, а сред певците Пласидо Доминго, Рене Флеминг, Брин Терфел, Натали Десе, Томас Хемпсън, както и режисьорите Шефан Херхаим, Брус Бересфорд, Дейвид Паунтни, Вернер Херцог, Андрей Щербан и Кейт Уорнър.

Поделяйки времето си между симфонични концерти и оперни спектакли, К. Бадя гостува често на най-големите оперни театри в света.

В *Метрополитен* в Ню Йорк е дирижирал повече от 160 спектакъла с широк репертоарен спектър, сред тях и много от международно излъчваните постановки на театъра.

Сред оперните театри, на които е гостувал, са Държавната опера във Виена, Кралската опера *Ковънт Гардън* в Лондон, Байройтската опера в Мюнхен, оперите в Хамбург, Дюселдорф, Женева, Брюксел, Амстердам, Кралските опери в Копенхаген и Стокхолм, в Осло, Турино, Болоня, Лион, както и

оперните компании в Хюстън, Далас, Торонто, Монреал и Детройт.

Оперният му репертоар включва над 100 опери със специален акцент върху творби от Моцарт, Щраус, Вагнер, Верди, Пучини, Чайковски, а така също и творби от композитори от 20. век като Прокофиев, Шостакович, Стравински, Берг и Самюел Барбър. Дирижирал е огромна част от италианския и френския репертоар в сътрудничество с най-големите певци от последните две десетилетия.

Кристиан Багя се обучава в началото в Букурещката консерватория, където учи цигулка при Шефан Георгиу, а по-късно продължава обучението си в Брюксел, Женев и Ню Йорк при Лола Бобеску, Хенрик Шеринг и Дороти Дилей. Продължава обучението си по дирижиране в Брюксел, в *Моцартеум* в Залцбург при Херберт фон Караян и в *Джулиард*. Ленърд Бърнстейн е един от най-важните му ментори в Ню Йорк.

В допълнение към натоварения му график от концерти и оперни спектакли и по примера на своя ментор Кристиан Багя води редовно майсторски класове за млади музиканти в САЩ, Монреал, Копенхаген, Гьотеборг, Мелбърн, Стокхолм и Букурещ. В резултат на своя ангажимент към младата генерация музиканти през декември 2012 основава Фондация за музикално майсторство за подкрепа на кариерата на млади румънски музиканти чрез международни проекти от най-високо артистично качество.

Сред проектите му през последния сезон е новата продукция на *Дон Карлос*, която Багя дирижира в операта в Гьотеборг, оценена от критиката като *световна класа*, откриването на Международния фестивал *Енеску* в Букурещ и реализацията на новата продукция на *Die tote Stadt* в операта в Сидни, Австралия – триумф за критиката и публиката. Незабавно след това получава реангажимент в Сидни и Мелбърн за концерти и оперни спектакли, включително *Отело* и *Електра* за сезон 2014/2015. Предстоят му и концерти и оперни спектакли в САЩ и Европа.

От една година е главен диригент на Филхармонията *Джордже Енеску* в Букурещ.

Минчо Минчев – лауреат на редица международни конкурси, сред които *Х. Виенявски* (1967, Полша), *Паганини* (1970, Италия), *Карл Флеш* (1972 и 1974, Великобритания).

Свири като солист на много от водещите оркестри в света – Лондонска филхармония, Букурещка филхармония *Дж. Енеску*, Амстердамски симфоничен оркестър, Дрезденска филхармония и др. Работи със световноизвестни диригенти като сър Ч. Гроувс, сър А. Гибсън, сър Н. Маринър, Л. Слаткин, Д. Е. Гардинър и др.

Има множество реализирани записи у нас и в чужбина.

Води майсторски класове по цигулка в Мексико, Куба, Турция, Гърция, Македония, Словакия, Япония, Южна Корея, Австралия. Участва в жури на национални и международни конкурси.

Носител е на наградата на БНР *Музикант на годината* (1993).

От 1990 е преподавател във *Фолкванг Хохшуле* в Есен, Германия.

От 1993 е председател на Фондация *П. Владигеров* и председателстващ журито по цигулка на Международния конкурс за пианисти и цигулари *П. Владигеров*. Артистичен директор е на Международната лятна академия *Варненско лято*.

В продължение на повече от 140 години **Филхармония *Джордже Енеску*** поддържа ритъма на музикалния живот в румънската зала *Атенеум* в Букурещ – едно място, където модерността се среща с традицията. Еднакво пишно и динамично, това щедро пространство създава условия за срещи с класическата и съвременната музика както за дългогодишните зрители, така и за по-младите любители на музиката.

Уважавани имена като това на Едуард Вагман, Джордже Енеску, Джордже Джорджеску, Константин Силвестри, Михай Бредичяну, Мирча Кристеску и Кристиан Мандял доказват, че Филхармонията е била винаги ръководена от диригенти, които знаят как да поддържат високия стандарт на музиката в Румъния.

В действителност всички велики композитори и солисти от славните години между войните, сред които Игор Стравински, Морис Равел, Артур Рубин-

шайн, Рихард Щраус, Херберт фон Караян и Пабло Казалс, са концертирали в зала *Атенеум*.

Професионалното ниво на Филхармонията винаги е отговаряло на равнището на Европа, където се е чувствала като у дома си и където винаги е била оценявана като член на музикалния елит.

Днес, както винаги, изпълнители от цял свят са канени да свирят с Филхармония *Джордже Енеску*. Изпълнения на творби от Бетовен, Брамс, Брукнер, Малер, Енеску и други са се превърнали в отличителен знак на интерпретаторския стил в това елегантно и модерно пространство.

През годините Филхармонията е имала честта да бъде дирижирана от големи майстори. Серджиу Челибидаке става Почетен директор на Филхармонията през 1990 при завръщането си в Румъния. Хоря Андрееску – един от най-добрите и световноизвестни румънски диригенти, е асоцииран диригент от няколко години. С отварянето на границите Филхармонията посреща диригенти от класата на Серджиу Комисиона, Лорънс Фостър, Хайнрих Шиф, Сейджи Озава, Давид Хименес Карерас, Максим Венгеров и други, които възвръщат великолепието на зала *Атенеум*.

Оркестърът осъществява интензивна концертна и звукозаписна дейност. Изнася почти 200 концерта годишно и записва редица компактдискове. Прави турнета в Европа, Азия и Далечния Изток.

Програмата подготви
Мария Дуканова

